

Mateřská škola Žulová, příspěvková organizace
Komenského 197, 79065 Žulová

IČO 75026996 Telefon: 584 437 114

Email: ms.zulova@tiscali.cz

web: www.mszulova.cz

Datová schránka: rq9k43x

Prevence sociálně patologických jevů u dětí

Mateřská škola Žulová

Projednáno na pedagogické radě: 03.02.2025

Platnost od: 04.02.2025

Č.j. MŠ 25 /01/01

Vypracovala: PhDr. Gabriela Paděrová

Obsah

1. Úvod

- **Charakteristika mateřské školy**
 - Analýza současného stavu mateřské školy
 - Spolupráce mezi pedagogy
 - Spolupráce s ostatními zaměstnanci školy
 - Spolupráce mezi pedagogy a rodiči
- **Cíle prevence v mateřské škole**
 - Vytváření pravidel
 - Šikana – posilování mezilidských vztahů
 - Zdraví
 - Hygiena
 - Výživa
 - Pohyb
 - Rostliny a my
 - Zvířata a my
 - Alkohol
 - Kouření
 - Drogy
 - Cizí lidé
 - Komunikační technologie
 - Doprava
 - Logopedie
- **Realizace programu**
- **Evaluace preventivního programu**
- **Vzdělávací cíle preventivního programu**

1. Úvod

Minimální preventivní program je vypracován pro potřeby Mateřské školy Žulová

Minimální preventivní program vychází ze školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání, pod názvem „*Od Jara do Zimy s Modročkem..*“

Vymezuje pravidla, která mají děti dodržovat při pohybu ve třídě a v chování k druhým lidem, obzvlášť k dětem v MŠ. Dále se zabývá tématy směřujícími k etice a etiketě.

Nedílnou součástí je osvojování si kultury a kulturních vzorců.

Minimální preventivní program vychází z **Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2023-2025.**, Akční plán vychází z Národní strategie primární prevence u rizikového chování u dětí a mládeže 2019-2027, která je základním strategickým dokumentem MŠMT nastavujícím základní rámec politiky primární prevence rizikového chování v České republice. který do prevence rizikového chování zařazuje konzumaci drog včetně alkoholu, kouření, kriminalitu, virtuální drogy a gambling, záškoláctví, šikanování a jiné násilí, rasismus, xenofobii, intoleranci, antisemitismus, ze Strategie prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti resortu školství, mládeže a tělovýchovy, z

Minimální preventivní program podporuje zdravý životní styl a je základním nástrojem prevence. Očekávané výstupy správných společenských návyků budou naplňovány v souladu se záměry s ŠVP PV a bude prolínat ve všech vzdělávacích oblastech vzdělávacího programu.

Se sociálně patologickými jevy jako např. týrání, šikana, nesnášenlivost, návykové látky a ad., se mohou setkat děti již v předškolním věku. Proto začínáme s primární prevencí již se začátkem docházky do mateřské školy. Preventivní program je přizpůsobený pro děti všech věkových skupin.

• **Charakteristika mateřské školy**

Naše mateřská škola je umístěna na okraji města, budova je dvoupatrová. V blízkosti školy se nachází autobusové nádraží. Škola byla otevřena v roce 1947. Škola má dvě oddělení, pracují zde 4 pedagogické pracovnice, jedna domovnice, jedna kuchařka a vedoucí školní stravovny. **Kapacita naší mateřské školy je 70 dětí.**

Nachází se na kraji města v příjemném, klidném prostředí a poskytuje dobré podmínky pro zdravý vývoj dětí. Právním subjektem jsme od 1.1. 2003. Součástí školy je i školní jídelna.

Příjemný interiér je vybaven dětským nábytkem, který je rozmístěn do hracích koutků pro děti. Vše je doplněno pěknou výzdobou. Velký důraz klademe na interaktivní výuku. Zakoupili jsme v letošním roce tablety pro děti, Magic Box, kde si děti procvičují předmatematické a předčtenářské dovednosti, angličtinu, logopedii, rozvíjí si i poznatky o okolním světě. V obou odděleních jsou k dispozici dětem kromě tabletů i počítače, Včelky Bee-Bot, robot Alilo...

V denním programu se střídají aktivity a odpočinek. Zaměřujeme se ve své výchovné práci na prožitkové učení, práci ve skupinkách, individualizované a projektové vzdělávání. Hrajeme pravidelně divadlo, rádi zpíváme, cvičíme a rádi s dětmi i rodiči tvoříme. Každoročně se s dětmi zúčastňujeme tělovýchovných soutěží, okresních, oblastních i republikových. Zařazujeme pro děti do cvičení i prvky jógy.

Zahrada naší školy je nově vybudována z fondů EU, nabízí velké možnosti využití dětí.

Umístění naší školy, lokalita, ve které se nachází, nám umožňuje pozorování přírody, přírodních jevů, nabízí realizaci prvků z environmentální výchovy. Máme vypracován environmentální program „S havranem obletíme barevný svět“. V rámci naplňování programu zdravého životního stylu chodíme na pěší výlety s poznáváním blízkého okolí, jedeme i vlakem do okolních vesnic. Na zahradě pěstujeme v truhlících bylinky a zeleninu.

Při odpoledním odpočinku denně rozkládáme lehátka, starší děti si samy ustelou postýlky a pomáhají při úklidu lůžkovin. Dětem, které nespí, je nabídnuta hra.

Pro děti i rodiče je připravováno mnoho pestrých aktivit. Snažíme se rodiče do života školy zapojit a spolupracovat s nimi při výchově jejich dětí. Jsou informováni o Třídním i Školním vzdělávacím programu, jsou jim nabídnuté konzultační dny, kde jsou informováni o vývoji dětí.

• **Analýza současného stavu mateřské školy**

Co se nám daří:

- Komunikace s rodiči – probíhá každý den (vyzvedávání dětí).
- Zapojení rodičů a účast rodičů na společenských akcích pořádané mateřskou školou (příprava občerstvení, pomoc při přípravách, ...).
- Pro rodiče jsme připravili besedy, které napomohou v prevenci a s výchovou dětí.

- Zvelebení prostředí školy, zahrady.
- Využití školní zahrady.
- Dobrá spolupráce se zřizovatelem.
- Podařila se nám navázat spolupráce s policií – pro děti byl připraven interaktivní preventivní program.
- Dobrá spolupráce s dalšími institucemi (SPC, PPP, MÚ Žulová...).
- Zapojili jsme se do projektu Školka spolupracující s Mensou , Rodiče Vítání
- Využívání aplikace Správa MŠ – komunikace s rodiči, omlouvání dětí

Co se zdařilo částečně:

- Aktualizovat internetové stránky školy. Komunikační systém stránek je funkční.

Co se nedaří:

Odstranit strkání do dětí, štípání.

Skákání do řeči, drobné vulgarismy.

Netrpělivost.

Letos jsme museli řešit častěji patologické jevy, jako je strkání do dětí, braní hraček, drobný fyzický kontakt mezi dětmi. Opakovaně jsme zařazovali do výuky společné nastavení pravidel. Na modelových situacích jsme vysvětlovali a poukazovali na nevhodné chování. Děti byly vedeny, aby se za nevhodné projevy a chování omluvily. Děti se začínají se hodnotit chování. Pracujeme s emocemi. Na pravidla, která si v mateřské škole vytvořily na začátku školního rok si při porušení uvedených pravidel lepší svou značku, kterou si sami odstraní po uvědomění si porušení pravidel společného soužití.

• Spolupráce mezi pedagogy

Jsme jednotřídní mateřská škola, kde je nutná úzká spolupráce a fungující komunikace mezi pedagogy. Jak už to bývá, občas nastane komunikační šum, proto je třeba, aby učitelka mohla navázat na práci své kolegyně, je třeba vše dobře a výstižně zapisovat do přehledu výchovné práce a zaznamenávat údaje o dětech podle dohodnutých pravidel hodnocení. Záznamy výchovné péče jsou ve Správě MŠ.

• Spolupráce s ostatními zaměstnanci školy

Důležitou spoluprací je zapojení paní domovnice do dění v MŠ. Pomáhá s hygienou u dětí, s oblékáním na pobyt venku, při stávání dětí.

• Spolupráce mezi pedagogy a rodiči

Rodiče mají možnost řešit neodkladné záležitosti při předávání dětí, nebo si domluvit schůzku na konkrétní datum a čas. Ke komunikaci s rodiči nejčastěji používáme osobní setkání, další možností je využití emailů s třídní učitelkou, ředitelkou školy , správa MŠ

Rodiče dostávají informace osobně při předávání dětí, nebo informace vyvěšujeme na nástěnku v šatně, popřípadě na internetových stránkách školy.

Individuální konzultace si rodiče domlouvají dle potřeby s pedagogy.

Nemáme určeny konkrétní konzultační hodiny, protože je lépe domluvit se s rodiči, dle jejich možností. Rodičům se snažíme vycházet maximálně vstříc, aby spolupráce a komunikace mezi pedagogem a rodičem byla efektivní a účinná.

Úzká spolupráce s rodiči:

- vzájemná informovanost,
- společné aktivity v MŠ – besedy s odborníky, besídky, společenské akce – Velikonoční stezka s hledáním vajíčka, Den rodiny, Loučení se předškoláky
- začlenění do projektu Rodiče Vítání

Cíle prevence v mateřské škole

Program je přizpůsoben pro všechny děti v MŠ (heterogenní třída).

Cíle MPP jsou především ve:

- výchově ke zdravému životnímu stylu, podněcování dětí k uvědomění si zodpovědnosti za své zdraví a za životní prostředí,
 - vytváření žebříčku hodnot s důrazem na život bez drog, násilného a diskriminačního chování,
 - posilování duševní odolnosti vůči stresu a negativním zážitkům,
 - minimalizaci výskytu sociálně patologických jevů,
 - nabízení účasti, po dohodě s rodiči, dětem aktivity na školních i mimoškolních aktivitách a vytváření pozitivní motivace pro zapojení dětí do školních i mimoškolních aktivit,
 - předávat dětem informace z oblasti návykových látek a zdravého stravování,
 - posilovat pozitivní sociální klima a tím pozitivní vztahy v kolektivu dětí,
 - seznámit děti s multikulturní výchovou,
 - mít správný režim dne,
 - znát zásady slušného chování,
 - umět říci „ne“,
 - naučit se rozlišovat dobré a špatné,
 - umět čelit tlaku vrstevníků,
 - umět se sebeovládat.
 - Vytvářet kompromisy
- **Vytváření pravidel**

V mateřské škole jsou vytvořena a vystavená pravidla chování dětí. Pravidla děti spoluvytvářejí a učí se je chápat a dodržovat. Pravidla vycházejí ze školního řádu mateřské školy. Pravidla jsou vytvořena tak, aby je děti vizuálním pohledem pochopily – piktogramy. Každé pravidlo je podpořeno říkankou.

Naše pravidla:

- ✓ *Srdíčkové pravidlo*
- ✓ *Hračkové pravidlo*
- ✓ *Pusinkové pravidlo*
- ✓ *Ouškové pravidlo*
- ✓ *Šnečkové pravidlo*
- ✓ *Kapičkové pravidlo*
- ✓ *Měsíčkové pravidlo*

- **Šikana – posilování mezilidských vztahů**

- Upevňovat obecně uznávané hodnoty a postoje společenského života.
- Pěstovat úctu k životu (stáří x mládí, fauna a flóra...).
- Posilovat a rozvíjet zdravé vrstevnické vztahy.
- Podporovat v dětech jejich přirozenou potřebu poznávat nové.
- Posilovat hodnotu vzdělání.
- Účinně a profesionálně postupovat při rozpoznání šikany.

Ochrana dětí před šikanou v předškolním vzdělávání

Empirické zkušenosti potvrzují, že šikana se může objevovat už v mateřské škole (dále jen „MŠ“). Vyskytují se tam prvky šikany a spíše zárodečná stadia tohoto destruktivního fenoménu. Nicméně skrytá a neléčená počáteční šikana působí i zde velké škody a trápení, které zasáhnou děti, rodiče i pedagogy. *Škola musí zabezpečit minimální požadavky na ochranu dětí před šikanou. Po odborném a bezpečném rozkrytí šikany pedagog zvolí podle situace vhodný způsob nápravy, např.:*

- **rozhovor s dítětem, které ubližuje** – pedagog využije opatření, která v MŠ fungují, např. srozumitelně sdělí dítěti, že porušilo stanovená pravidla, vede jej v sociálně žádoucích projevech, navrhuje a ukazuje mu adekvátní varianty v projevech chování; samozřejmě, jakmile je to možné, ocení jeho zlepšení;

- **zavedení ochranného režimu oběti** – v počátku pro jistotu MŠ nastaví přísnější dozor; v některých komplikovanějších případech oběť a útočníka v rámci možností od sebe oddělí; není vhodné konfrontovat agresora s obětí;

- **práce se skupinou** – MŠ využije intervenční program, v němž děti získávají žádoucí vzory chování a zároveň se mohou „dotknout“ pocitů toho, komu je ubližováno; vhodné jsou činnosti podporující spolupráci, při nichž nejsou vítězové a poražení; využít se dají rovněž pohádky či příběhy a jejich dramatizace;

- **rozhovor se zákonnými zástupci dítěte agresora** – proběhne až tehdy, když je situace zmapovaná; důležitá je maximální snaha získat je pro spolupráci; nejbezpečnější je, když rozhovor provede pracovník MŠ; rozhovor rodičů oběti s rodiči agresora je velmi rizikový.

Škola může zvolit i kombinaci výše uvedených metod.

Škola zajišťuje podporu a rozvoj pro své pedagogy v podobě kontinuálního plánu dalšího vzdělávání.

Spolupráce s rodiči je velmi úzká a doposud bezproblémová a osvědčilo se nám operativní řešení i drobných problémů hned v začátku. Rodiče i pedagogové svým vlastním jednáním modelují a podporují prosociální chování.

- **Zdraví**

- Vymezit zdravé a škodlivé potraviny.
- Vědět rozdíl mezi pojmy zdraví x nemoc.
- Vyvodit a pochopit pojem – tělesná pohoda, duševní pohoda a sociální.
- Umět říci, že nás něco bolí a kde.

- **Hygiena**
- Upevňovat hygienické návyky u dětí.
- Nebezpečí nákaz.
- Dodržování hygienických návyků (mytí rukou, používání toalety, umět smrkat do kapesníků, hygiena vlasů,)
- **Výživa, stravování a stolování**
- Jídla zdravá a škodlivá.
- Pitný režim.
- Stolování.

Pohyb

- Vedení dětí ke zdravému pohybu.
- Předcházení úrazů.

Rostliny a my

- Umět rozpoznat některé léčivé rostliny.
- Nebezpečné rostliny a plody.
- Chráníme přírodu.

Zvířata a my

- Umět rozpoznat domácí zvířata, zvířata ze ZOO, lesní zvěř.
- Chráníme zvířata.
- Ohrožená zvířata.
- Zvířata, která ohrožují naše zdraví (klíště, jedovatý had, ...)

Alkohol

- Primárním úkolem je zjistit základní znalosti dětí o alkoholu a jaké mají zkušenosti s užíváním alkoholu – rodiče, ve svém okolí.
- Nebezpečí při požívání alkoholu.

Kouření

- Co lidem způsobuje kouření – nemoci, ohrožují druhé lidi.
- Proč lidé kouří.
- Vymyslet řešení, jak to udělat, abychom nebyli v zakouřeném prostředí.

Drogy

- Léky, není lék jako lék, některé léky musíme užívat, ale musíme se řídit předpisem od lékaře.
- Podávání léků.
- Zvířata a lidé nemají stejné léky.
- Jeden lék není na všechny nemoci.
- Drogy – látky, které škodí zdraví.

Cizí lidé

- Nemluvit s neznámými lidmi.
- Únos.
- Nebrat si nic od cizích lidí.
- Nácvik odmítání.

Komunikační technologie

- Jak nám prospívají technologie (k vyhledávání informací, spojení se světem,...).
- Nevhodné programy.
- Jak nám škodí IT – závislost, zkažené oči, ...
- Kyberšikana.

Doprava

- Znat základní pravidla silničního provozu.
- Nebezpečí na silnici, ulici.

- **Logopedie**

Pro podporu všestranného rozvoje dětí v předškolním vzdělávání je do ŠVP PV zařazena logopedická prevence. Logopedická prevence spočívá ve včasném předcházení poruch řeči a všech částí sdělovacího projevu. Rozlišována je primární, sekundární a terciární logopedická prevence. Do mateřské školy dochází pravidelně logopedický preventista. Spolupráce preventivy, rodičů a pedagogů je na dobré úrovni.

Úkolem **primární logopedické prevence** je pozitivně ovlivňovat vývoj řeči, správné mluvy a komunikačních návyků.

Sekundární logopedická prevence se netýká všech dětí, ale pouze těch, které spadají do tzv. rizikové skupiny a jsou ohroženy možností narušeného vývoje řeči.

Terciární logopedická prevence je směřována k dětem, u kterých se narušená komunikační schopnost již projevila. Odborně prováděné logopedické činnosti mají nejenom charakter terapeutický, ale i výchovně vzdělávací. Předcházejí negativním důsledkům narušené komunikační schopnosti v osobnostním rozvoji dětí a snaží se zamezit opakování nebo zhoršování komunikačních potíží.

Prevencí patologických jevů je podpora dítěte k vytvoření zdravého sebevědomí, se schopností bránit se projevům násilí, které bude umět komunikovat s ostatními, dokáže pomoci druhému, bude mít rozvinutou emoční inteligenci a bude empatický k druhým.

Kritické situace společně rozebíráme v komunitním kruhu, nebo v ranním kruhu, kde společně s dětmi hledáme správná řešení, vysvětlujeme a hodnotíme sebe i druhé.

- **Realizace programu**

- ✓ Různá témata otvíráme při každodenních činnostech. Naše snaha prolíná celým dnem a odráží se ve všech činnostech.
- ✓ Prevence se objevuje ve většině integrovaných blocích jako např. zdraví, lidské tělo, sporty , apod.
- ✓ Do mateřské školy zveme odborníky, kteří nám pomáhají s prevencí. Veškeré výstupy zapisujeme do třídní knihy.
- ✓ Příkladem dětem jde celý pedagogický sbor, který se v této problematice dále vzdělává (DVPP, nebo samostudium).
- ✓ Ve vzdělávací práci využíváme různé materiály z internetu, pracovní listy, odborníky, ...

- **Evaluace preventivního programu**

Analýza úspěšnosti naplňování cílů bude provedena pedagogy v červnu. Výsledky plnění programu budou vyhodnoceny a zakotveny ve vlastním hodnocení školy. Dílčí evaluace probíhá na pedagogických poradách, viz záznamy z pedagogických porad.

Vzdělávací cíle Preventivního programu:

Září – Říjen

- projevovat porozumění a cit pro potřeby a zájmy druhého, chovat se vstřícně
- podporovat zkušenosti, které poskytují potěšení a touhu účastnit se pohybových aktivit
- vnímat odlišnosti jako přirozený stav, neubližovat, neposmívat se
- přizpůsobovat své chování tak, aby jeho důsledky nepoškodily zdraví jiných
- rozumět tomu, že způsob života má vliv na lidské zdraví
- zajímat se o udržování svého těla ve zdraví
- napomáhat vlastnímu zdraví aktivním pohybem a zdravými životními návyky (výživa a životospráva)
- znát pravidla společného soužití ve skupině
- akceptovat kompetentní autoritu - mít představu, že city souvisí s tělesnými projevy
- uvědomovat si různost projevů citového života - vědět, že sdělení pocitu mu pomáhat
- vyhledávat souvislosti mezi výživou a zdravím

Listopad

- postarat se o sebe a o druhé podle svých si
- podporovat zkušenosti, které poskytují potěšení a touhu účastnit se pohybových aktivit
- znát a dodržovat dohodnutá pravidla společného soužití ve skupině
- osvojovat si pravidla zdvořilého chování, spolupracovat ve skupině i se skupinou
- hodnotit své chování i chování druhých
- kontrolovat extrémní projevy svých emocí a nálad
- přistupovat aktivně k problémům, řešit problémy
- vědět, že je více možností řešení konfliktů
- probouzet aktivní zájem, objevovat
- dramaticky, výtvarně a pohybově vyjadřovat své představy, pěstovat dovednosti vyjádřit své pocity
- systematicky rozvíjet dovednosti vedoucí k osvojení zdravého životního stylu, zdravotní prevence

Prosinec – Leden

- podporovat zkušenosti, které poskytují potěšení a touhu účastnit se pohybových aktivit - brát na vědomí postižené spoluobčany a reagovat na jejich přítomnost přirozeně
- chápat, že zdraví se musí chránit vlastním přičiněním
- vědět, že kontakty s některými lidmi mohou být nebezpečné
- - snažit se chování přizpůsobovat sociálnímu prostředí, uvědomovat si sociální role, spoluvytvářet prostředí pohody ve svém okolí
- chovat se empaticky a s respektem k citovému životu svému i cizích

- - systematicky rozvíjet dovednosti vedoucí k osvojení zdravého životního stylu, zdravotní prevence - řešit modelové situace v námětových hrách

Únor - Březen

- rozvíjet samostatnost a sebejistotu
- zapojovat se do úklidu hraček, nalévání nápojů, obsloužit sebe nebo mladšího kamaráda
- podporovat zkušenosti, které poskytují potěšení a touhu účastnit se pohybových aktivit
- - vnímat lidi s jejich odlišnostmi povahovými, tělesnými, rasovými, kulturními jako přirozený stav
- znát, co dítěti prospívá a co mu škodí, znát důsledky používání některých látek pro zdraví
- rozumět tomu, že způsob života má vliv na lidské zdraví
- - mít vytvořenou představu o pojmu: závislost a o věcech, které ničí zdraví a zkracují život člověka
- mít a hájit svůj názor
- projevovat aktivní zájem, objevovat nové věci, uplatňovat a ukazovat, co umím, zvládnu, dokážu
- systematicky rozvíjet dovednosti vedoucí k osvojení zdravého životního stylu, zdravotní prevence
- navštívit na vycházkách důležitá místa (hasiči, lékař, lékárna, policie – beseda s příslušníkem policie), znát způsob, jak řešit různé nebezpečné situace

Duben – Červen

- rozvíjet sebedůvěru, samostatnost a sebejistotu při všech činnostech
- podporovat zkušenosti, které poskytují potěšení a touhu účastnit se pohybových aktivit
- rozvíjet vnímavý a otevřený vztah k okolnímu světu - vědět a znát, co je pro lidské zdraví pozitivní a co je nebezpečné
- aktivně poznávat, poznatky a zkušenosti využívat prakticky
- rozvíjet tvořivost a estetické cítění
- systematicky rozvíjet dovednosti vedoucí k osvojení zdravého životního stylu, zdravotní prevence
- hledání odpovědí na otázky typu: Co by se stalo, kdyby..., Co se stane, když..., Co bys udělal, kdyby...

V Žulové dne 29.01.2025

ředitel školy

